

NACIONALINĖ ŠVIETIMO AGENTŪRA

Psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencijos programa „Savu keliu“

Psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencijos programa „Savu keliu“ (toliau – programa „Savu keliu“) parengta įgyvendinant Europos socialinio fondo finansuojamą projektą „Saugios aplinkos mokykloje kūrimas“ Nr. VP1-2.3-ŠMM-04-V-03-005, šios programos metodinė medžiaga atnaujinta įgyvendinant Europos socialinio fondo finansuojamą projektą „Saugios aplinkos mokykloje kūrimas II“ Nr. 09.2.2-ESFA-V-729-03-0001 (toliau – projektas). Projektų vykdytojas – Nacionalinė švietimo agentūra (iki 2019-09-01 buvo Specialiosios pedagogikos ir psichologijos centras). Projektų įgyvendinimo laikotarpiu 2014-2021 m. programoje „Savu keliu“ dalyvavo 125 bendrojo ugdymo mokyklos ir profesinio ugdymo įstaigos.

Programą „Savu keliu“ rengė, įgyvendino ir tobulino pagal darbo sutartis dirbantys projekto darbuotojai. Taip pat buvo perkamos metodinės medžiagos leidybos (maketavimo, redagavimo, spausdinimo), animacinių filmukų parengimo ir vertinimo į rusų ir lenkų kalbas paslaugos.

Programos „Savu keliu“ **tikslinė grupė** – visa mokyklos bendruomenė: 1–12 klasių mokiniai, jų tėvai, mokytojai, švietimo pagalbos specialistai, kiti mokykloje dirbantys darbuotojai bei socialiniai partneriai.

Programą gali įgyvendinti bendrojo ugdymo mokyklos ir profesinio mokymo įstaigos.

Programos „Savu keliu“ **tikslas** – įgalinti mokyklos bendruomenę mažinti mokinių psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo riziką ir skatinti apsauginių veiksnių formavimąsi.

Programą „Savu keliu“ mokykloje gali įgyvendinti specialiai darbui su šia programa dirbti parengti mokyklos administracijos atstovai, švietimo pagalbos specialistai ir klasių vadovai.

Programos „Savu keliu“ temos ir užsiėmimų formos yra pritaikytos vaikų amžiui, kūrybiškos, inovatyvios; naudojami šiuolaikinio įtraukiančio ugdymo ir informavimo metodai bei technikos: diskusijos, praktinės užduotys, vaidmenų, komandiniai žaidimai, darbas grupėse, porose, stalo žaidimai ir kiti metodai bei technikos.

Programos įgyvendinimo veiklos.

1. Mokymai skirtingoms tikslinėms grupėms:

1.1. Mokyklos bendruomenei apie psichoaktyvias medžiagas, jų poveikį, prevenciją (4 ak. val.),

1.2. Mokymai programos koordinatoriams (24 ak. val.) apie programos įgyvendinimą mokykloje,

1.3. Mokymai klasių vadovams (8 ak. val.) apie psichoaktyviųjų medžiagų prevenciją ir klasių valandėlių vedimą.

2. Lygiagrečiai mokymams vykdoma mokinių apklausa, kuri pakartojama įgyvendinus visas programos veiklas.

3. Klasės valandėlių mokiniams organizavimas ir vedimas, 10-15 klasių valandėlių priklausomai nuo klasės.

4. Paskaitos / užsiėmimai tėvams.

5. Programos poveikio vertinimo ir įgyvendinimo rezultatų aptarimas su mokyklos bendruomene.

Programos „Savu keliu“ metodinė medžiaga. Metodinė medžiaga yra parengta pagal klasių koncentrus: klasių valandėlių vadovai, pratybų sąsiuviniai, stalo žaidimai ir animaciniai filmai mokiniams. Pratybų sąsiuviniai 1-6 klasių mokiniams parengtos lietuvių, lenkų ir rusų kalbomis. Yra atskira metodinės medžiaga mokytojams darbui su specialiuoju ugdymosi poreikių turinčiais vaikais, vadovas darbui su mokinių tėvais bei vadovas profesinių mokymo įstaigų mokytojams ir pratybų sąsiuviniai mokiniams. Atitinkamai pagal mokyklos tipą ir joje besimokančius mokinius parenkama mokyklai skirta metodinė medžiaga. Pratybų sąsiuviniai mokiniams reikalingi kiekvienais metais.

Visa programos „Savu keliu“ metodinė medžiaga yra parengta spausdinimui tinkamu elektroniniu formatu.

Metodinė medžiaga mokytojui:

1. Programos vadovas
2. 1-4 klasių valandėlių vadovas
3. 5-6 klasių valandėlių vadovas
4. 7-8 klasių valandėlių vadovas
5. 9-12 klasių valandėlių vadovas
6. Mokytojo vadovas darbui su specialiujų ugdymosi poreikių turinčiais mokiniais
7. Vadovas profesinių mokyklų mokytojams
8. Vadovas darbui su mokinių tėvais

Pratybų sąsiuviniai mokiniams

1. 1 klasės mokiniams (lietuvių, lenkų ir rusų kalbomis)
2. 2 klasės mokiniams (lietuvių, lenkų ir rusų kalbomis)
3. 3 klasės mokiniams (lietuvių, lenkų ir rusų kalbomis)
4. 4 klasės mokiniams (lietuvių, lenkų ir rusų kalbomis)
5. 5 klasės mokiniams (lietuvių, lenkų ir rusų kalbomis)
6. 6 klasės mokiniams (lietuvių, lenkų ir rusų kalbomis)
7. 7 klasės mokiniams
8. 8 klasės mokiniams
9. 9-10 klasių mokiniams
10. 11-12 klasių mokiniams
11. 9-12 klasių profesinės mokykloms mokiniams
12. Specialiujų ugdymosi poreikių turintiems mokiniams (S)

Stalo žaidimai

1. Stalo žaidimas „Ar žinai, kaip elgtis?“ 1-8 kl. mokiniams
2. Stalo žaidimas „Keliauk, pažink, pajusk. Emocijų ratas“ 1-8 kl. mokiniams
3. Stalo žaidimas „Keliauk, pažink, pajusk. Emocijų ratas“ 9-12 kl. mokiniams

15 animacinių filmukų įvairių klasių mokiniams apie psichoaktyvias medžiagas, jų vartojimo poveikį, atsisakymo vartoti jas mokymąsi ir pan.

Lankstinukas „Padėkime vaikams išvengti alkoholio, tabako ir kitų narkotikų vartojimo“

Plakatas „Ar tikrai renkiesi pats?“

Mokymų medžiaga:

1. Skaidrės mokymams mokyklos bendruomenei apie psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevenciją. Mokymų trukmė 4 akad. val.
2. Skaidrės mokymams mokyklų koordinatoriams apie programos „Savu keliu“ įgyvendinimą mokykloje. Mokymų trukmė 24 akad. val.
3. Skaidrės mokymams klasių vadovams apie psichoaktyviųjų medžiagų prevenciją ir klasių valandėlių vedimą. Mokymų trukmė 8 akad. val.
4. Paskaitų skaidrės – kaip dirbti su stalo žaidimais, specialiujų ugdymosi poreikių turinčiais mokiniais, mokinių tėvais, mediacija mokykloje.

Programos „Savu keliu“ palaikymas, tvarumo užtikrinimas. Per vienerius mokslo metus mokykla išmoka diegti prevencinę programą, vėliau tęsia programos įgyvendinimą. Programos tęstinumui ir tvarumui mokykloje užtikrinti siūlomos konsultacijos, mokymai naujiems mokytojams. Taip pat mokykla gali užsisakyti papildomus mokymus, skirtus mokyti dirbti su stalo žaidimais, specialiujų ugdymosi poreikių turinčiais mokiniais, mokinių tėvais. (8 ak. val.).
